

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova

Colegiul „Vasile Lupu” din Orhei

„Aprob”

Directorul Colegiului „Vasile Lupu” din Orhei

Valentina SANDUL

„19” februarie 2019

Curriculum modular

S.07.O.035 Literatura pentru copii în instituțiile preșcolare I

Specialitatea:

11210 Educație timpurie

Calificarea:

Educator

Aprobat:

Consiliul profesoral al Colegiului „Vasile Lupu” din Orhei

Director

Valentina Sandul

„19” februarie 2019

Catedra „Limba și comunicare”

Șef – catedră

V. Butnaraș

Vera Butnaraș

„14” ianuarie 2019

Coordonat cu :

Instituția Publică de Educație Timpurie nr. 4 „Clopoțel” din municipiul Orhei

Director

Victoria Chirtoacă

„18” februarie 2019

Autori:

Vera Butnaraș, grad didactic superior, Colegiul „Vasile Lupu” din Orhei

Elena Pădureț, grad didactic întâi, Colegiul „Vasile Lupu” din Orhei

Recenzent:

Svetlana Castravet, grad didactic întâi, Colegiul „Vasile Lupu” din Orhei

Adresa Curriculumului în Internet

Portalul național al învățământului profesional tehnic

<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională	4
III. Competențele profesionale specifice modulului.....	4
IV. Administrarea modulului	5
V. Unitățile de învățare	5
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	9
VII. Studiul individual ghidat de profesor.....	9
VIII. Lucrările practice recomandate	11
IX. Sugestii metodologice	11
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	11
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	12
XII. Resursele didactice recomandate elevilor	13

I. Preliminarii

Dezvoltarea personalității în perioada primei copilării preșcolare e legată organic de formarea comportamentelor de bază și anume: cognitiv, verbal, social, afectiv, motor, volitiv și motivațional prin intermediul folclorului și a literaturii artistice. De aceea noua viziune asupra Curriculum-ului la *Literatura pentru copii în instituțiile preșcolare I*, specialitatea *Educație timpurie*, are ca scop formarea la elevi, viitori educatori, a unui *sistem de competențe-cheie* necesare pentru continuarea studiilor, având menirea să asigure optimizarea integrării sociale și a unui sistem de *competențe profesionale* necesare inserției profesionale.

Standardele profesionale ale cadrelor didactice din domeniul educației timpurii au avut ca principal reper standardele de învățare și dezvoltare ale copilului de la 3 până la 7 ani. Pentru a răspunde cerințelor necesare asigurării tuturor condițiilor pentru învățarea și dezvoltarea deplină a copilului, prevăzute prin standardele de învățare și dezvoltare, *cadrul didactic trebuie să dețină un ansamblu larg de competențe ce pornesc de la modul în care gândește despre copil, copilărie și educația copilului mic, modul în care acționează și interacționează atât cu copilul, cât și cu familia acestuia, până la competențele de ordin didactic ce țin de organizarea mediului educațional, de utilizarea strategiilor de învățare și evaluare.*

II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională

Un rol important în formarea personalității îl are familiarizarea copiilor cu artele, inclusiv literatura. A dezvolta dragostea pentru literatură încă de la vârsta preșcolară și școlară mică nu înseamnă a renunța la exigențele esteticului, ci dimpotrivă, reușita este asigurată dacă educatorul știe să sensibilizeze pe micii ascultători sau cititori, prin intermediul forței expresive a limbajului artistic.

La elaborarea Curriculumului s-a ținut cont și de faptul că educatorul, pe lângă obiectele de cultură generală, trebuie să cunoască literatura pentru copii, metodica lecturii expresive și de organizare a dezvoltării literar –artistice a copiilor. Este deosebit de important ca noul model comunicativ-funcțional prevăzut de curriculum să se realizeze prin strategii didactice adecvate, prin dezvoltarea integrată a capacităților de receptare și de exprimare orală, respectiv de receptare a mesajului oral și de exprimare scrisă.

III. Competențele profesionale specifice modulului

1. Utilizarea adecvată în practica educațională a conceptelor specifice teoriei literare;
2. Utilizarea diverselor strategii de lectură și de elaborare a textului;
3. Interpretarea textelor literare, în scopul stabilirii unor direcții de acțiune în activitatea de lucru cu copiii.
4. Interpretarea competențelor profesionale din perspectiva integrării demersului didactic;
5. Asumarea integrală a diferitelor roluri solicitate de cadrul didactic în practica educațională;
6. Cunoașterea și înțelegerea universului poetic al textelor literare;

IV. Administrarea modului

Semestrul	Numărul de ore				Modalitatea de evaluare	Numărul de credite
	Total	Contact direct		Studiul individual		
		Prelegere	Practică			
VII	90	40	20	30	Examen	3

V. Unitățile de învățare

Unitățile de competență	Unitățile de conținut	Abilități
<i>1. Literatura pentru copii și specificul său</i>		
UC 1. Utilizarea adecvată în practica educațională a conceptelor specifice teoriei literare.	1.1 Conceptul de <i>literatură pentru copii</i>. 1.2 Sfera de cuprindere a literaturii pentru copii. 1.3 Evoluția literaturii pentru copii.	A.1.1 Aplicarea tehnicilor de muncă intelectuală pentru elaborarea alocuțiunilor și a textelor orale/scrise. A.1.2 Motivarea conținuturilor de literatură pentru copii prin diverse scheme . A.1.3 Aplicarea noțiunilor de teorie literară, a terminologiei în limita standardelor.
<i>2. Creația populară orală</i>		
UC 2. Uzul diverselor strategii de lectură și de elaborare a textului.	2.1 Creația populară orală - parte componentă a culturii naționale. Trăsăturile folclorului. 2.2. Contribuția scriitorilor clasici și contemporani la valorificarea lor. 2.3 Genuri și specii literare folclorice.	A.2.1 Motivarea, pe text, a trăsăturilor folclorului. A.2.2 Exersarea în vederea unei citiri expresive a textului literar. A.2.3 Elaborarea hărții conceptuale care include genurile și speciile literare folclorice.
	2.4 Poveștile. Definiție. Clasificare. Structura compozițională și trăsăturile specifice poveștilor. Lecturarea poveștii populare <i>Frații</i> (identificarea trăsăturilor de specie literară).	A.2.4 Comentarea specificului stilistic al unui text artistic.

	2.5 Povestea zoomorfă. Caracteristicile. Lectura poveștilor zoomorfe <i>Motanul, cocoșul și vulpea, Gogoașa, Găinușa porumbacă</i>. 2.6 Povestea nuvelistică. Specificul ei. Lectura poveștii <i>Ulciorul cu galbeni</i>. Conținutul de idei și caracterizarea personajelor. 2.7 Noțiune de basm. Caracteristicile. Personajele. Conținutul de idei. Lectura expresivă a basmului <i>Crăiasa-broască</i>. 2.8 Snoava. Particularitățile de specie. Personajele tradiționale (Păcală, Tândală, Pepelea). Lecturarea expresivă a snoavelor <i>Păcală și Tândală, Tândală face cumpărături</i>. <i>Ccaracterizarea personajelor literare.</i> 2.9 Legenda. Noțiune de legendă. Clasificarea lor (populare, toponimice, istorice). Scriitorii români creatori de legende: (D. Bolintineanu, G. Topîrceanu, V. Alecsandri, A. Mitru). Crearea legendelor proprii. 2.10 Lecturarea legendelor mitologice: <i>Legenda Mărțișorului, Legenda ciocârliei, Bujorul</i>. Conținutul de idei al legendei istorice <i>Muma lui Ștefan cel Mare</i>. Portretul literar al personajului istoric Ștefan cel Mare (modalități de realizare). 2.11 Balada. Clasificarea baladelor. Conflictul. Lectura baladei <i>Miorița</i>. Analiza literară. Semnificația motivelor literare. Portretele ciobanului și al mamei (modalități de realizare). Declamarea expresivă a baladei.	A.2.5 Aplicarea instrumentelor de interpretare a textului literar. A.2.6 Valorificarea potențialului expresiv al mesajului. A.2.7 Interpretarea unor teme și motive literare din basmul popular. A.2.8 Selectarea și accesarea surselor necesare pentru descifrarea și interpretarea textelor literare. A.2.9 Cultivarea sensibilității prin receptarea operelor literare. A.2.10 Stimularea gândirii reflexive prin lectură și interpretarea textelor literare. A.2.11 Folosirea unor strategii de lectură în vederea interpretării textului literar.
--	--	---

	2.12 Genul aforistic și enigmatic (proverbe, zicători, ghicitori, glume) - simbolul înțelepciunii populare. Plasticitatea, laconismul, expresivitatea în proverbe și ghicitori.	A.2.12 Cultivarea sensibilității prin receptarea operelor literare.
<i>3. Folclorul copiilor</i>		
UC 3. Interpretarea textelor literare, în scopul stabilirii unor direcții de acțiune în activitatea de lucru cu copiii.	3.1 Folclorul copiilor – una dintre primele și cele mai frumoase ferestre deschise spre lume și miracol, o primă lecție de bine și omenie, de curaj și demnitate, poezii ce cultivă înalte principii morale. 3.2 Cântecul de leagăn. Conținutul de idei și structura cântecului. Interpretarea cântecului de leagăn. 3.3 Poeziile – invocări tematica lor. Conținutul de idei și limbajul poetic al poezioarelor. 3.4 Recitativele. Conținutul lor. 3.5 Frământările de limbă. Rolul lor în formarea dicției și a respirației la copiii de vârstă timpurie.	A.3.1 Stimularea gândirii reflexive prin lectura și interpretarea textelor literare. A.3.2 Exersarea în vederea unui citiri expresive a textului literar/interpretarea cântecului de leagăn. A.3.3 Aplicarea tehnicilor de muncă intelectuală pentru elaborarea alocuțiunilor și a textelor orale/scrise. A.3.4 Aplicarea noțiunilor de teorie literară, a terminologiei în limita standardelor. A.3.5 Motivarea rolului frământărilor de limbă în formarea dicției și a respirației.
<i>4. Poezia obiceiurilor calendaristice</i>		
UC 4. Interpretarea competențelor profesionale din perspectiva integrării în demersul didactic.	4.1 Colindul. Analiză și interpretare. 4.2 Urăturile. Conținutul lor. 4.3 Sorcova. Limbajul poetic al textelor. 4.4 Teatrul folcloric (<i>Capra, Ursul, Călușarii</i>). 4.5 Poezia obiceiurilor de primăvară și vară (<i>Paparudă, Drăgaica, Caloian</i>). Meteorologia populară.	A.4.1 Analiza conținutului și dramatizarea lui. A.4.2 Interpretarea expresivă a textelor din teatrul folcloric. A.4.3 Comentarea limbajului poetic din textele folclorice (sorcova). A.4.4 Analiza conținutului și dramatizarea lui. A.4.5 Comentarea conținutului și elaborarea scenariului.

5. Literaturii pentru copii a scriitorilor clasici		
UC 5. Asumarea integrală a diferitelor roluri solicitate de cadrul didactic în practica educațională.	5.1 Ion Creangă. Repere biografice (Autor de manuale). Poveștile. Caracterizarea generală a poveștilor. 5.2 Analiza poveștilor incluse în antologia <i>Copilărie pădărie</i> de Stela Cemortan. 5.3 Elemente satirice și umoristice în <i>Amintiri din copilărie</i>. Lectura fragmentelor <i>Pupăza din tei</i>, <i>La cireșe</i>, <i>La scăldat</i>, <i>Cu uratul</i>. 5.4 Mihai Eminescu. Repere biografice Mihai Eminescu – revizor școlar. Recital de poezii <i>Somnoroase păsărele</i>, <i>Ce e legeni...</i>, <i>La mijloc de codru des</i>. 5.5 Comentariul literar al unei poezii eminesciene (la alegere). 5.6 Vasile Alecsandri. Mesajul pastelurilor <i>Sfârșit de toamnă</i>, <i>Iarna</i>, <i>Viscolul</i>, <i>Oaspeții primăverii</i>, <i>La gura sobei</i>, <i>Concertul în luncă</i>. 5.7 Analiza literară a povestirii <i>Vasile Porojan</i>.	A.5.1 Comentarea lingvistică și analiza stilistică a textelor de graniță. A.5.2 Cultivarea sensibilității prin receptarea operelor literare. A.5.3 Comentarea specificului stilistic al unui text artistic. A.5.4 Stimularea gândirii reflexive prin lectura și interpretarea textelor literare. A.5.5 Aplicarea tehnicilor de muncă intelectuală pentru elaborarea alocuțiunilor și a textelor orale/scrise. A.5.6 Aplicarea noțiunilor de teorie literară și a terminologiei în limita standardelor. A.5.7 Comentarea specificului stilistic al unui text artistic, prin identificarea elementelor biografice în operă.
UC 6. Cunoașterea și înțelegerea universului poetic al textelor literare	6.1 Alexandru Donici – autor de fabule. Particularitățile stilistice ale fabulelor: <i>Musca</i>, <i>Greierul și furnica</i>, <i>Doi câini</i>, <i>Racul</i>, <i>broasca și o știucă</i>, <i>Două poloboace</i>. 6.2 Specificul național în fabule. Dramatizarea unei fabule (la alegere).	A.6.1 Comentarea operelor în limita standardelor de conținut. A.6.2 Identificarea elementelor naționale în fabule.

VI .Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. crt.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Studiul individual
			Prelegere	Practice	
1.	Literatura pentru copii și specificul său	4	1	1	2
2.	Creația populară orală	30	12	6	12
3.	Folclorul copiilor	16	10	4	2
4.	Poezia obiceiurilor calendaristice	16	7	3	6
5.	Literatura pentru copii a scriitorilor clasici	24	10	6	8
	Total ore	90	40	20	30

VII. Studiul individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
Istoricul literaturii pentru copii	<i>Cărțile de aventuri trebuie citite la vârsta copilăriei?</i>	Graficul T	Săptămâna a 2-a
Creația populară orală	<i>Creația populară orală – piatra de temelie a literaturii române contemporane.</i>	Sinteză	Săptămâna a-4-7 -a
Povestea	<i>Poveștile – leagănul spiritual al neamului</i> Măștile, costumele	Monolog Dramatizare	
Snoava	Confecționarea măștilor pentru teatrul de masă	Prezentare	
Legenda	Confecționarea flanelografului	Reproducerea expresivă a unei legende	
Legenda	Alcătuirea legendei locului natal	Lectura expresivă a legendei elaborate	
Balada	<i>Miorița - capodopera creației populare orale</i>	Sinteză	
Balada	Limbajul poetic al baladei	Declamare	

Speciile genului aforistic și enigmatic	<i>Vorba dulce mult aduce; Abecedarul proverbelor.</i> Aplicând tehnica <i>Acrostihul</i> , scrie câte un proverb care ar începe câte o literă din cuvântul cules pe verticală (limbă/ tinerețe/ muncă)	Compoziție Joc literar Acrostihul	Săptămâna a 9-a
Folclorul copiilor	<i>Spectacol De la lume adunate</i>	Șezătoare literară	Săptămâna a 10-11- a
Poezia obiceiurilor calendaristice	1. Alcătuirea scenariului. 2. Confectionarea costumelor. 3. Desfășurarea spectacolului cu genericul <i>Florile dalbe, flori de măr</i>	Scenariul literar Confectionare, aplicare, demonstrare Exerciții practice Spectacol literar - muzical	Săptămâna a 12-a
Studierea literaturii clasice pentru copii	<i>Poveștile lui Ion Creangă sunt leagănul bunicilor, leagănul părinților, leagănul meu. (V. Romanciuc)</i>	Compoziția argumentativă	Săptămâna a 13-a
	Elaborarea măștilor și a costumelor pentru dramatizarea poveștii „Capra cu trei iezi” de Ion Creangă.	Confectionarea costumelor Dramatizare	
	<i>Unde ești, copilărie?</i>	Matineul literar	
	Elaborarea scenariului pentru teatrul de păpuși <i>În poiană</i> (după „Concertul în luncă” de V. Alecsandri).	Scenariul literar	Săptămâna a XIV-a
	<i>Alexandru Donici – cuib de înțelepciune.</i>	Compoziția – raționament	
	Elaborarea schiței de proiect la predarea – învățarea unei fabule.	Simularea activității educaționale	

VIII. Lucrările practice recomandate

- Tehnologii didactice de lectură și analiză literară, de memorizare și de dramatizare a textului literar;
- Modalități de prezentare de carte;
- Scenarii pentru desfășurarea matineelor literare și de sărbătoare în grădiniță;
- Schițe de proiect la lectura diverselor texte în grădinița de copii;
- Confecționarea materialelor didactice la dramatizarea operelor literare.

IX. Sugestii metodologice

Oricare va fi textul literar ales de către profesor (autor de manual), metodele și procedeele didactice vor stimula elevul să descopere conținutul, valoarea estetică, trăsăturile speciei literare pe care o ilustrează opera. Metodele alese de către profesor îl vor învăța pe elev cum să se comporte ca educator, ce să facă și cum să facă.

Tipul de lectură ales va antrena elevii în acțiuni variate: observarea punctuală a formelor textului, contextualizarea operei, transferul de cunoștințe, sintetizarea unor informații, decodarea unor semne etc. Textele literare sunt foarte diverse din punctul de vedere al genului, al conținutului și al formei, după cum extrem de diversă e și realitatea pe care ele o oglindesc. De aceea și tipul, și componentele lecturii trebuie folosite în mod diferit, în funcție de specificul fiecărui text.

Metodele interactive ca Brainstorming-ul, Asocieri libere, Clustering-ul, Turul galeriei, Harta conceptuală, Graficul T, Cadranul, Explozia stelară, Metoda «6 De ce?», Metoda «3 de C», Ce văd? Ce aud? Ce simt?, Diagrama Cauză-efect, Diagrama Venn, Metoda GPP, Cinquain, Acrostihul, Studiul de caz etc. vor stimula producerea de idei, analiza și caracterizarea acestora.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Evaluarea este o activitate complexă, care își propune reliefarea performanțelor elevilor și a calității actului didactic la disciplină. Practica de evaluare la modulul *Literatură pentru copii în instituțiile preșcolare* solicită un model de (auto)interogare asemănător celui aplicat în cazul altor discipline : Ce evaluăm?, Cum evaluăm?, Când evaluăm?, Cât evaluăm?, De ce evaluăm?

Profesorul va stabili parametrii, instrumentele, obiectul evaluării pentru orice tip de evaluare (inițială, formativă sau sumativă), pornind de la obiectivele de evaluare elaborate în baza fiecărui subiect/ modul / capitol.

Produse pentru elaborare și criterii de evaluare

Nr. ctr.	Produse pentru elaborare	Criterii de evaluare a propusului
1.	Eseul argumentativ „Importanța lecturării poveștilor la vârsta timpurie”.	1.Respectarea părților textului; 2.Formularea ipotezii; 3.Susținerea ipotezii; 4.Concluzii.
2.	Recital de poezii.	1.Corectitudinea textului; 2.Comunicarea nonverbală și comunicarea para verbală;
3.	Graficul T cu subiectul „Creația populară pentru copii trebuie studiată la vârsta preșcolară”.	1.Implicarea elevilor în activitatea individuală și în echipe; 2.Diversitatea ideilor; 3.Numărul de idei formulate; 4.Echilibrul dintre argumentele „Pro” și „Contra”.
4.	Scrisoarea literară adresată personajului îndrăgit din basme.	1.Respectarea structurii formale de scrisoare; 2.Doizarea părților textului; 3.Consecutivitatea expunerii; 4.Originalitatea abordării conținutului; 5.Corectitudinea verbală a textului.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

Sălile de clasă unde se vor desfășura lecțiile de „Literatura pentru copii în instituțiile preșcolare I” trebuie să fie bine aerisite și iluminate. Acolo unde vor fi demontate filmulețe cu desene animate, e de dorit să fie jaluzele la geamuri, pentru a asigura o vizionare eficientă a conținuturilor de către elevi.

Dulapurile din sălile de clasă vor fi completate cu diverse costume, măști, figurine pentru diverse tipuri de teatru, manuale, fișe textuale, cretă, cariocă, clei etc.

De asemenea la lecții vor fi folosite diverse expoziții de carte, desene, portrete, proiector, tablă interactivă, laptop la discreția profesorilor, conform resurselor materiale din instituția de învățământ.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. ctr.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/accesată/ procurată resursa
1.	<i>Cadrul de referință al Educației timpurii din Republica Moldova/ MECCal RM, Chișinău: Lyceum, 2018.</i>	Biblioteca colegiului
2.	Cemortan S., <i>Copilărie –păpădie, antologia de texte. vol.Iși II</i> , Chișinău, editura „Stelpart”, 2010.	Biblioteca colegiului
3.	Cemortan S., <i>Abecedarul preșcolarului, Chișinău</i> , Ed a 4, Stelpart”, 2005.	Biblioteca colegiului
4.	Cemortan S., „Activitatea teatralizată a copiilor”, <i>Chișinău</i> , Stelpart”, 2010.	Biblioteca colegiului
5.	Cemortan S., „Jocuri Literare”, <i>Chișinău</i> , editura „Stelpart”, 2010.	Biblioteca colegiului
6.	Cemortan S., Ghidul metodologic „Copilărie – păpădie”, <i>Chișinău</i> , editura „Stelpart”, 2010.	Biblioteca colegiului
7.	Curriculum de bază-ghid metodologic, <i>Chișinău</i> , editura „Stelpart”, 2010.	Biblioteca colegiului
8.	Curriculum pentru educație timpurie/ MECC al RM, <i>Chișinău: Lyceum</i> , 2019.	Biblioteca colegiului
9.	Decuseară A., „Învățăm a scrie scriind”. Etapele elaborării eseului școlar, <i>Chișinău</i> , Tipografia „Prag – 3 ” SRL.2015.	Biblioteca colegiului
10.	Iordărescu Iu., Balam M., „Româna – distractiv”. Auxiliar didactic pentru învățători, educatori și profesori. Editura ARC, Alba Iulia.	Biblioteca colegiului
11.	Leahu R., „Poverbul”. Exerciții și jocuri didactice, <i>Chișinău</i> , Editura ARC.	Biblioteca colegiului
12.	Standarde de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la 7 ani: (variantă revăzută/dezvoltată), MECC al RM, <i>Chișinău: Lyceum</i> , 2019.	Biblioteca colegiului
13.	Vrabie D., „Literatura pentru copii” (manual), <i>Chișinău</i> , Editura Integritas SRL, 2009.	Biblioteca colegiului
14.	pagini alese din literatura pentru copii, vol-I.html	surse online
15.	http://www.upm.ro/biblioteca	surse online
16.	http://reteaua-literara.ning.com	surse online
17.	http://www.povesti-pentru-copii.com/poezii-pentru-copii	surse online